

Tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt devintaisiais, pirmąją Kalėdų dieną vienas pensininkas važiavo per kalnus iš Oslo į Hemsedalį. Jam buvo septyniasdešimt vieni, našlys. Jis važiavo iš savo dukters, pas kurią šventė Kalėdas. Paprastai jam šis kelias patikdavo, dėl dviejų priežasčių. Pirmą, jam nepatiko miestas. Visada gera pabėgti nuo žmonių ir nuolatinių jų poreikių. Antra priežastis buvo ta, kad jį supo nuostabi gamta. Miškai, plynaukštės, vanduo, visi metų laikai buvo vienodai fantastiški. Pačios gražiausios Norvegijos vietos. Tikras grožis, kiek beužmatai. Žiema šiemet atėjo anksti ir, kai viskas pasidengė magišku sniegu, atrodė, lyg važiuotum per ramų ir gražų atviruką. Dažniausiai. Senolis turėjo problemų su regėjimu ir beviltiškai stengėsi išsiruošti kuo anksčiau, kad galėtų pasimėgauti kelione namo. Šviesoje. Bet ne, šįkart laiku išeiti pro duris nepavyko. Tamsa. Jam ji nepatiko. Vienas dalykas sėdėti namie priešais židinį, tada viskas gerai, tada jis neprieštarauja, kad Žemės rutulys apsisuko ir atėjo nakties metas, tiesą sakant, būdavo net gana jauku. Įsipilti į taurę ko skanaus. Palįsti po antklode ant sofos, kai lauke šmirinėja naktiniai gyvūnai, o šaltis suspaudžia taip stipriai, kad storos rąstinės sienos net braška. Bet automobilyje? Taip toli nuo namų? Ne, jam tai nepatiko. Senolis sumažino greitį ir prikišo veidą dar arčiau priekinio stiklo. Jis nupirko automobiliui naują skaitiklį. Taip pat stiprius žibintus tokiam atvejui kaip šis ir įsijungdavo juos tada, kai dangų aptraukdavo debesys, o vienintelė likusi šviesa būdavo silpnas mėnulio spindesys. Tokia staigi, nebyli, šaldanti tyła. Senolis sulaukė kvapą ir akimirką pasvarstė, kad galbūt turėtų sustoti ir palaukti. Idiotizmas, savaime suprantama,

Viešpatie švenčiausias. Lauke buvo beveik minus dvidešimt laipsnių šalčio, o jis toli nuo žmonių. Jam tereikėjo ištvirti. Susitvarkyti su tuo kaip įmanoma geriau. Senolis jau norėjo įsijungti radiją ir susirasti ką nors, kas padėtų išlaikyti budrumą, bet staiga priekinių žibintų šviesoje išvydo kažką, kas privertė jį abiem kojomis įsispirti į grindis.

Velnius.

Kažkokia figūra ant kelio priešais jį.

Kas per...

Penkiasdešimt metrų.

Dvidešimt metrų.

Dešimt metrų.

Jis beviltiškai spaudė stabdžių pedalus, jautė, kaip širdis tuoj iššoks iš krūtinės, vairą spaudžiantys krumpliai pabalo, visas gyvenimas prabėgo prieš akis, kol jis galiausiai sustojo.

Septyniasdešimt vienu metų vyras sėdėjo ir tankiai alsavo.

Kas per velnias?

Ant kelio priešais jį stovėjo mažas berniukas.

Nejudėdamas.

Mėlynomis lūpomis.

Su elnio ragais ant galvos.

I

2013-ųjų balandis

I

Dešimtmetis berniukas garbanotais plaukais stovėjo mažos irklinės valtės gale ir bandė išlikti kuo ramesnis. Jis žvilgtelėjo į tėtį, sėdintį prie irklų, ir pajuto vidinę šilumą. Jis vėl pas tėtį. Pagaliau. Jau buvo praėję nemažai laiko nuo tada, kai jis paskutinį sykį čia lankėsi ir mama sužinojo apie tai, kas nutiko – tėčio name ten viršuje, miške, beveik kalnuose, kaip kad mama vadino, lūšnoje. Jis bandė paaiškinti, esą nieko tokio, kad tėtis negamina sveiko maisto pietums kaip mama, rūko viduje ir laiko šautuvą svetainėje. Jis juk skirtas šaudyti tetervinus, o ne žmones, bet mama nenorėjo girdėti. Daugiau jokių apsilankymų, ji netgi paskambino policijai, o gal ir ne jiems, bet kažkam, kas netrukus atvyko pasišnekėti su juo prie virtuvės stalo ir kažką rašėsi į užrašų knygele, o paskui jis tėčio nebematė. Iki dabar.

Dešimtmetis berniukas norėjo papasakoti, kad jis skaitė knygų. Apie žvejybą. Bibliotekoje. Kad išmoko daug pavadinimų – sykas, arktinė palija, jūrų lydeka, upėtakis, lašiša, ir kad jis žino, kad tokiam vandens telkinyje kaip šis nebūna lydekų, mat lydekos mėgsta slėptis melduose. O čia jų nėra, tik šiek tiek arčiau kranto, tačiau jis nieko nepasakė, nes buvo išmokęs pamoką. Žvejojant nekalbama, nebent labai tyliai, kai tėtis prabyla pirmas.

– Pirmoji išvyka į Svartšiojono ežerą šiais metais, – sušnabždėjo tėtis ir nusišypsojo jam per barzdą.

– Magiška, kaip ir kiekvieną kartą, – taip pat sušnabždėjo berniukas ir pajuto, kaip kūną vėl užlieja maloni šiluma pamačius, kaip tėtis jam mirktelejo.

Berniukas daug kartų bandė paaiškinti mamai. Apie tėtį. Kad jam patinka čia būti. Paukščiai už lango. Kaip kvepia medžiai. Kad pinigai nėra svarbu, kad ne tėčio kaltė, jei niekas nenori pirkti jo paveikslų, kad galima valgyti pietus ir nenusiplovus rankų, neužtiesus staltiesės ant stalo, bet ji nenorėjo klausytis, o parinkti žodžius kartais būdavo taip sunku, kad jis tiesiog nustojo stengtis.

Būti pas tėtį.

Jis pakėlė akis į debesis ir tikėjosi, kad jie greitai išsisklaidys. Žvaigždėtas dangus. Būtent tada žuvys kibdavo. Jis vėl nukreipė žvilgsnį į tėtį, į stiprias rankas, ramiai traukiančias irklus per beveik juodą vandenį, ir norėjo papasakoti, kad jis irgi šiek tiek pasitreniravo ir tuoj galės daryti tai pats, irkluoti, bet nieko nepasakė. Ne sporto klube, kur lankosi mama, ten juk vaikai neįleidžiami, o namie, kambaryje, beveik pusmetį darė atsispaudimus ir atsilenkimus, ir taip, jis žiūrėjo keletą kartų į veidrodį, tačiau raumenys nelabai padidėjo. Ir vis dėlto jis turėjo planą. Galbūt kitą vasarą. Tada tikriausiai pavyks. Garbanotas berniukas įsivaizdavo, kaip viskas bus. Jis norėjo įeiti pro vartus su kuprine ant nugaros, galbūt vilkėdamas vienus iš tų marškinėlių trumpomis rankovėmis, kokius vilki vyrai mamos sporto centre, didelės rankos, dideli raumenys, tinkami gerai irkluoti valtį, tada tėtis galėtų sėdėti valtės gale, o jis pats trauktų irklus per vandenį.

– Kokia gi žvejyba be alaus, – sušnibždėjo tėtis ir dar kartą mirkstelėjęs pasilenkė sau tarp kojų ir atsidarė dar vieną žalią ant valtės dugno besivoliojančią skardinę.

Berniukas linktelėjo, nors ir žinojo, kad tai vienas iš tų dalykų, apie kuriuos mama kalbėjo su juos aplankiusiais žmonėmis, apie tai, kad tėtis per daug gėrė ir kad tai neatsakinga. Svartšiojenas. Paslaptingas, gražus vandens telkinys aukštai kalnuose, apie kurį nedaugelis žino, o dabar jie čia dviese ir jis stengėsi apie tai nebe galvoti. Apie tai, kad mama sakė, jog daugiau to nebebus.

Apsilankymų pas tėtį. Kad tai turbūt paskutinis kartas.

– Paskutinis užmetimas? – sušnabždėjo tėtis, paguldydamas irklus valtyje.

– Muselė ar jaukas? – sušnabždėjo garbanotas berniukas, žinodamas, kad tai svarbu, nors ir nelabai suprato kodėl. Tėvas dar kartą gurkštelėjo alaus iš skardinės, metė žvilgsnį į debesis ir nužvelgė tamsius vandenius.

– O kaip tu manai?

– Jaukas? – atsakė berniukas iš pradžių neuztikrintai, bet tada pajuto, kaip užkaito skruostai, mat tėtis jam linktelėjo ir nusišypsojo, atidarydamas angelų dėžutę, gulinčią šalia jo ant suolo.

– Per tamsu muselei, ar nesutinki?

– Sutinku, – linktelėjo berniukas, pažvelgė į debesis ir akimirka pagalvojo, kad dangus nėra toks žvaigždėtas, koks turėtų būti.

– Štai, – pasakė tėtis, pritaisęs spalvotą kabliuką prie valo galo.

Iškilinga akimirka – jo rankos suėmė tėčio jam paduodamą meškerę ir, nors berniukas žinojo, ką tėtis jam pasakys, apsimetė, kad girdi pirmą kartą, kai tėtis sušnabždėjo:

– Trumpas užmetimas, kad nepasiektume dugno, *ok?*

– *Ok*, – pasakė berniukas ir pasiūbavo meškerę virš valtės.

Laikyti tvirtai. Pakelti meškerę. Atgal. Paleisti tinkamu momentu, ir garbanius dar kartą pajuto, kaip kūną užlieja šiluma, pamačius tėvo žvilgsnį, sakantį, kad viskas buvo atlikta teisingai. Spalvingas kabliukas nuskriejo oru ir įkrito į juodą vandenį, sukeldamas tik beveik negirdimą pliaukštelėjimą.

– Ne per daug, – sušnabždėjo tėtis, atsidarydamas naują skardinę alaus. – Trauk. Atsargiai.

Berniukas darė, kaip tėtis sakė, ir jam kilo noras papasakoti mamai, kad ji klydo. Valtis. Vanduo. Jis nori būti pas tėtį. Nesvarbu, ką sakė tie žmonės su užrašų knygelėmis. Galbūt jis netgi galėtų persikelti čia? Lesinti paukščius? Padėti uždengti namo stogą? Sutaisyti klibančias laiptų lentas? Jį taip užvaldė mintys apie tai, kaip viskas galėtų būti puiku, kad jis visiškai pamiršo rankose laiką meškerę.

– Žuvis!

– Ką?

– Tu pagavai žuvį!

Berniukas atsipeikėjo ir pamatė, kad meškerė nulinkusi. Jis bandė tempti valą, tačiau šis nepasidavė.

– Didelė! – sušuko berniukas pamiršęs, kad turėtų elgtis tyliai.

– Šūdas, – pasakė tėtis lenkdamasis prie galinio suolelio. – Ar tu pirmu užmetimu neužgriebei dugno?

– Ne... ma... nau, – atsakė berniukas, kaip beįmanydamas stengdamasis tempti valą, jo gale buvo kažkas tokio sunkaus, kad valtis pajudėjo ir ėmė lėtai artėti kranto link.

– Ji tuoj pasirodys paviršiuje, – nusišypsojo tėvas ir iškėlė rankas. – O velnias.

– Kas ten?

– Nežiūrėk, Tomai! – staiga sušuko tėtis, kai tai, kas buvo ant kabliuko, iškilo į paviršių.

– Tėti?

– Gulkis ant valties dugno. Nežiūrėk!

Jis labai norėjo paklaustyti, tačiau atrodė, kad jo ausys atsisako paklusti.

– Tėti?

– Gulkis, Tomai, nežiūrėk!

Bet jis vis tiek žvilgtelėjo.

Į mergaitę, kuri gulėjo vandenyje.

Melsvai baltą veidą.

Atmerktas akis.

Jos plūduriuojančius šlapius drabužius, netinkamus pasivaikščiojimui miške.

– Tėti?

– Gulkis, Tomai! Po velnių.

Berniukas nesuspėjo nieko daugiau pamatyti, nes tėtis staiga pripuolė iš valties galo.

Ir prispaudė ją prie valties dugno.

2

Netiesa, kad Karolina Berg bijojo skristi. Ji tiesiog naudojo tai kaip pretekstą. Tiesa buvo ta, kad ji apskritai bijojo keliauti. Labiausiai jai patiko namie. Jai patiko rutina, ne, jai *reikėjo* rutinos.

– Ar negali atvykti manęs aplankyti, mama?

– Mielai tai padaryčiau, Viviana, bet juk žinai, kad turiu skrydžio baime...

– Bet, mama, argi negali važiuoti traukiniu?

– Būti uždarytai šešiolika valandų hermetiškoje dėžėje su žmonėmis, kurių nepažįstu?

– Suprantu, bet aš taip norėčiau, kad pamatytum, kaip šoku.

– Jau mačiau tave šokančią, Viviana. Daugybę kartų.

– Taip, bet tai ne Budės kultūros namai, tai Oslo opera, mama. Opera! Ar sakiau, kad gavau vietą Aleksanderio Ekmano trupėje? Šoksiu „Gulbių ežere“. „Gulbių ežeras“! Juk tai beprotiškai nuostabu, argi ne?

– Viviana, tai fantastiška. Sveikinu, brangioji.

– Mama, tu ten gyvendama viena pasidarysi visiška paniurėlė. Argi negali atvykti į Oslą? Galėtume nueiti į restoraną? Ar žinai *Maaemo*? Tą, kuris įtrauktas į Mišelin gidą ir panašiai, galėtume...

Žinoma, kad ji norėtų pažiūrėti, kaip šoka jos dukra.

Viešpatie šventas, nėra nieko, ko ji norėtų labiau.

– Pasimatysime, kai sugrįši namo, ar galime taip susitarti?

– Žinoma, mama. Dabar jau turiu bėgti, mums tuoj repeticija.

Tau viskas gerai?

– Man viskas gerai, Viviana, negalvok apie mane.

– *Ok*, mama, netrukus pasikalbėsime.

– Būtinai.

Viešpatie Dieve, kada gi visa tai prasidėjo?

Šitos dienos, ateinančios ir praeinančios.

Kur buvo jos gyvenimas?

Gyvenimas, apie kokį ji svajojo?

Keturiasdešimt dvejų, tačiau jautėsi taip, lyg jai būtų visas šimtas. Kiekvieną šeštadienį sumuštinis su krevetėmis *Sydvest* kavinėje, ir jos nesakė to garsiai, tačiau giliai širdyje ji žinojo, kad visos iš jos juokėsi. Draugės. Tos pačios, kaip ir tąkart prieš daugelį metų. Budės vidurinė mokykla. Išleistuvės, ir ji tikėjosi ką nors nuveikti. Išvažiuoti į Indiją. Afriką. Skinti obuolius Gvatemaloje. Groti gitara Amsterdamo gatvėse. Kitos ne, jos nenorėjo niekur vykti, jos norėjo ištekėti, susilaukti vaikų, gauti darbą komunoje, parduotuvėje „Rema“, bet kuriuo atveju, neišvykti iš Budės, bet dabar atrodė, kad visi apkeliavo visą pasaulį, tik ji ne.

Pavasaris prieš dvejus metus, kai Viviana išvažiavo į Oslą, į atranką. Stiprioji, mieloji Viviana, ta, kuri atsirado taip staiga, beveik iš niekur. Budės oro uostas. Iš ten lėktuvai skrido į visą pasaulį, o NATO kareiviai atvykdavo praktikuotis. Karolina Berg buvo dvidešimties ir nerūpestinga. Jis buvo iš Anglijos ir paliko ją su dideliu pilvu ir be jokio adreso.

Jo klaida?

Lukas Muras iš Lydso, šaunusis pilotas tamsiomis garbanomis?

Karolina, ar buvai kur nors nukeliavus?

Ne, gali tuo kaltinti tik save.

Ji gyveno mažame bute tik už dviejų šimtų metrų nuo oro uosto, bet pati jame niekada nėra buvusi.

Niekur.

Tiesiog privalote nuvykti į Alikantę, ten taip nuostabu.

Metė.

Ta, kuri buvo jos geriausia draugė, bet dabar jau nebe, vyras, vaikai, puikus namas Hundstade, atostogos kasmet vis kitoje vietoje.

Viešpatie Dieve, Ki Vestas, girdėjau, kad ten puiku, bet gal išprotėjai?

Siniovė.

Ta, kuri pradinėje mokykloje vos pajėgdavo pridėti du prie dviejų, tačiau nusigriebė verslininką iš Harstado, mėgstantį buriuoti ir investuoti į nekilnojamąjį turtą užsienyje.

Visos juokėsi iš jos, tikrai.

Kaskart, kai ji užsukdavo į parduotuvėlę.

Negarsiai, bet ji galėjo matyti tai iš jų veidų.

– Ar norite čekio? Maišelio?

Prekės ant konvejerio juostos ir visada tas pats garsas.

Viešpatie Dieve, kaip ji nekenčia to garso.

Rupių miltų duona.

Pyp.

Pienas.

Pyp.

Keturios kolos su nuolaida.

Pyp.

Tu bjauri.

Pyp.

Tu niekam tikus.

Pyp.

Bet tada, paslapčia, taip, žinojo tik jos, ji paskambino numeriui, kurį surado internete. Ji išgėrė keletą taurių raudonojo vyno prieš išdrįsdama tai padaryti. O taip, pirmus kartus ji nieko nepasakiusi padėdavo ragelį, jos delnai prakaitavo, bet galiausiai, trečiu bandymu, ji išdrįso atverti burną.

Psichologas.

Viešpatie, dar daugiau apkalbų, dar viena priežastis iš jos juoktis, bet ji vis tiek tai padarė.

Laimėi.

Budės Oro uostas.

Ji gyveno netoliese jau beveik trisdešimt penkerius metus, bet niekada nebuvo užėjusi vidun.

Karolina Berg pastūmė naują didelį raudoną lagaminą paskutinius metrus įėjimo link ir stovėdama gaudė orą.

Ką ten sakė psichologas?

Po žingsnelį per kartą.

Ok, Karolina, tu įstengsi.

Žvilgančiose atsidarinėjančiose duryse ji matė veidrodinį savo atspindį. Ji beveik galėjo jas paliesti, bet jos vis tiek atrodė lyg iš kitos planetos. Ji nusipirko naujų drabužių. Apsilankė pas kirpėją. Taip, tiesą sakant, po to, kai ji galiausiai jam paskambino, ji padarė viską, ką jis jai sakė. Ne po pirmųjų kartų, ne, tada ji jautė, kad viskas aplink bjauru. Lyg kaskart, jai pravėrus burną, iš jos lietūsi purvas. Jis jos klausinėjo tiek daug asmeniškų dalykų. Apie kuriuos ji niekada negalvojo. Koks buvo tavo ryšys su tėvu? Kokie santykiai su mama? Viešpatie Dieve, ji beveik alpo, ją pykino, ją užvaldė jai nepažįstamos mintys ir jausmai, ji nemiegojo naktimis. Bet po kelių savaitių visa tai kažkaip išsisprendė. Tai buvo lyg sniego griūtis. Kai ji pirmą kartą atsivėrė, nebegalėjo sustoti.

Ji nusišypsojo savo pačios veidrodiniam atspindžiui.

Kokia tu graži, Karolina.

Kokia tu šauni, Karolina.

Naujas paltas, Karolina? Jis puikus.

Jis davė jai tokias užduotis.

Tu privalai išmokti save mylėti.

Oslas?

Sostinė.

Ji taip seniai norėjo ten nukeliauti.

Pamatyti pilį. Parlamentą. Karlo Johano gatvę. Nacionalinį teatrą. Frognerio parką, tą su skulptūromis. Ir būtinai operą.

Ji paskutinį kartą giliai įkvėpė ir prisivertė žengti paskutinius žingsnius. Viena pėda. Tada dar viena pėda. Ji jau viduje. Ji išvykimo salėje. Jai šiek tiek svaigo galva, bet ji nesustojo. Viskas gerai, Karolina. Dar truputėlį. Štai ten. Mėlynas ekranas. *Sk4111*. SAS. Oslas. *Išvykimas 12.35*.

Atvykstu, Viviana.

Mama atvyksta pažiūrėti, kaip tu šoki!

3

Stovėdamas mažame bute prie lango ir degdamasis jau ketvirtą cigaretę tądien, Holgeris Munkas jautėsi kaip idiotas. Į miestą atėjo pavasaris, aplink Bisleto stadioną sužaliavo medžiai, bet tai ir buvo vienintelis dalykas, leidžiantis jam pasijusti šiek tiek geriau. Žiema buvo sunki. Ne, žiema buvo gera ir būtent todėl jis jautėsi kvailas. Jis buvo išėjęs atostogų. Miriam, jo dukra, atsidūrė ligoninėje. Jis pasiėmė laisvų dienų, kad padėtų jai atsistoti ant kojų. Tas atsitikimas vėl suartino šeimą. Jis paliko savo namus Riojėje jau daugiau nei prieš dešimt metų, bet šią žiemą atrodė, kad visi to meto tragiški įvykiai išnyko, o skyrybų su Mariana kaip ir nebuvo. Iš pradžių Miriam gulėjo ligoninėje, bet kai pradėjo sveikti, jie perkėlė ją į senąjį namą. Ir jis atkeliavo jai iš paskos. Jo buvusios žmonos naujasis vyras Rolfas išsikraustė, duodamas erdvės sveikstančiajai, ir Munkas pasistengė užimti jo vietą. Ir taip jie vėl beveik tapo šeima. *Velnias, jis juk turėjo suprasti, kad ilgai tai netruks. Viešpatie, koks kvailys jis buvo.* Bendros vakarienės prie brangiojo svetainės stalo. Jie nusipirko jį labai seniai, tąkart, kai jis tik pradėjo dirbti žmogžudysčių tyrėju ir jie pirmą kartą gavo šiek tiek daugiau pinigų. Penktadienio vakarai prie televizoriaus, kaip visiškai įprasta šeima. Jis ir Mariana ant tos pačios sofos ir anūkė Marion tarp jų. Miriam beveik pradingo, jis juk turėjo suprasti, kad ji taip elgėsi būtent dėl to. Lyg senomis dienomis. Lyg jie vėl būtų kartu.

Ji jo nekaltino, nors būtent dėl savo tėvo vos neprarado gyvybės. Žmogžudysčių skyrius persekiojo pamišusį žudiką, ir Miriam buvo jo paskutinis taikiny. Galėjo tapti jo paskutine auka. Mun-

kas įtraukė paskutinį cigaretės dūmą ir papurtė galvą. Jautė, kad baimė dar nevisiškai apleido jo kūną. O ką?.. O jeigu?.. Bet viskas baigėsi gerai. Laimė. Ir jis vėl apsnūdo šioje malonioje būsenoje. Jis ir Mariana. Miriam. Ir mažoji Marion. Jis netgi vėl užsimovė vestuvinį žiedą. Idiotas, štai ką ji jame matė. Prieš keletą dienų, kai jis rūkė, ji išėjo ant laiptų.

Klausyk, Holgeri, mums reikia pasikalbėti...

Jis suprato iš jos akių.

Rytoj sugrįžta Rolfas.

Jis tik linktelėjo. Susipakavo tą nedidelę mantą, kurią buvo pasiėmęs su savimi, ir vėl išėjo iš namų, pabrukęs uodegą tarp kojų.

Kas per idiotas.

Lyg koks kvailas paauglys.

Ir ką jis sau manė?

Holgeris Munkas užgesino nesurūkytą cigaretę į šalia lango stovinčią peleninę ir jau ketino prisidegti naują, bet suskambo jo telefonas. Vardas ekrane.

Kurio jis jau ilgai nematė.

Anetė Goli.

Pati gambiausia policijos advokatė, kuri vadovavo žmogžudysčių skyriui, kol jo nebuvo.

– Taip, čia Munkas.

– Labas, Holgeri, – suskambo draugiškas balsas.

Holgeris Munkas vadovavo ypatingajam tyrimų skyriui Maribu gatvėje jau daugiau nei dešimt metų ir aplink save buvo subūręs gambiausius šalies specialistus. Anetė Goli buvo viena iš jų. Ne paslaptis, kad skyrius konfliktavo su Grionlande įsikūrusia vadovybe. Ypač su pačiu Mikelsonu. Munkas buvo tikras, kad jei jų bylų išaiškinimo procentas nebūtų toks didelis, Mikelsonas vėl juos perkraustytų į Grionlandą, kad galėtų prižiūrėti. Politika. Kontrolė. Anetė Goli paprastai atlikdavo diplomato vaidmenį. Ji buvo kaip klėjai, laikantys sistemą kartu.

– Ar viskas gerai? – paklausė Goli. – Kaip ji laikosi?

– Miriam laikosi puikiai, – atsakė Munkas ir pasiėmė cigaretę. – Vis geriau, ji vėl kalba, dar nevisiškai aiškiai, bet pažanga yra.

– Gera girdėti, – atsakė Goli ir jos balsas surimtėjo. – Atsiprašau jei trukdau, bet tiesiog vykdauro nurodymą. Mikelsonas nori sušaukti visą skyrių. Jokio spaudimo, savaime suprantama, tik jei esi pasiruošęs sugrįžti.

– Ar dėl tos mergaitės, rastos vandenyje?

– Taip, – atsakė Goli. – Ar esi apie tai informuotas?

Munkas apsnūdo savame burbule Riojėje, laikėsi šalia realybės ištiestos rankos atstumu, bet šito, savaime suprantama, išvengti nebuvo įmanoma.

Spauda apie tai trimitavo. Jauna mergina, dėvinti balerinos kostiumą, rasta negyva ežere, toli nuo žmonių, kalnuose.

– Šiek tiek, – atsakė Munkas. – Ar žinome, kas ji?

– Viviana Berg, dvidešimt dvejų, šoko Nacionaliniame balete.

– Taigi, – pasakė Munkas. – Ji buvo iš čia?

– Tiesą sakant, iš Budės, tačiau gyveno čia, taigi Mikelsonas nori, kad imtumės bylos.

– Ar apie jos dingimą buvo pranešta? – pasakė Munkas ir pajuto, kad ji grįžta.

Policininko galva.

Mergina, vilkinti balerinos kostiumą?

Ežere toli kalnuose?

Jis buvo, kaip jau minėta, nustūmęs visa tai šalin, bet toliau taip daryti nebebuvo prasmės. Jis grįžo į savo mažąjį butą, vienas. Vestuvinis žiedas saugiai padėtas į spintelę vonios kambaryje.

– Ne, kažkodėl nebuvo.

– Tai kaip mes išsiaiškinome, kas ji?

– Iš Budės atvyko mama ir norėjo nustebinti savo apsilankymu, bet nerado jos namuose.

– Velnias, – pasakė Munkas.

– Tikrai, – atsakė Goli. – Tai ką manai? Ar esi pasiruošęs? Ar užkuriam mašiną? Pastatom skyrių vėl ant kojų?

– Kas dabar dirba prie bylos?

- Kripos*, bet tik preliminariai. Ji mūsų, jei tik tu pasirengęs.
- Ar tu biure?
- Taip, – atsakė Goli.
- Būsiu po dvidešimties minučių, – pasakė Munkas ir pabaigė pokalbį.

* Nacionalinė kriminalinių tyrimų agentūra (vert. past.).

4

Mia Kriuger kaip tik baigė lipniaja juosta klijuoti paskutinę kartoninę dėžę, kai nešiojamajame kompiuteryje, kuris atidarytas stovėjo ant svetainės staliuko, pasigirdo „Skype“ skambučio signalas. Pamačiusi, kas skambina, trisdešimt ketverių metų detektyvė nusišypsojo.

Nesibaigianti vasara.

Šeši mėnesiai jachtoje, Karibų jūroje.

Ji pakėlė kavos puodelį nuo grindų ir įsitaisė ant sofos, parietusi kojas po savimi.

– Labas, Mia, kaip sekasi? Ar užsisakei lėktuvo bilietą?

Viktoras Vikas. Senas kolega, kuris prieš daugelį metų paliko ir Norvegiją, ir skyrių, kad sektų paskui savo svajonę.

– Užsisakiau vakar, – linktelėjo Mia. – Skrydis per Niujorką.

– Labai gerai, – nusišypsojo saulėje įdegęs veidas ekrane. – Kada nusileisi?

– Kitą antradienį. Ar jūs dabar Šv. Tomo saloje?

Už Viktoro išniro tamsiaodis padavėjas ir pastatė ant stalo gėrimą su skėtuku.

– Ne, mes Roud Taune, Tortoloje. Ten tokia nuobodybė.

– Šventojo Tomo saloje?

– Taip. Tai kruizinių laivų uostas. Be to, ten nusileidžia visi amerikiečiai turistai.

– Ar nori, kad atvažiuočiau pas jus?

– Ne, ne, – pasakė Viktoras ir išsitraukė porą dolerių banknotų iš spalvingų marškinių kišenės.

Padavėjas linktelėjo ir nuėjo nuo stalo. Mia fone matė palmę. Ventilatorius ant lubų. Pro šalį praėjo tvirtai susiglaudusi pora, nešina gėrimais, ji su baltu bikiniu, jis pusiau nuogas.

Karibija.

Ji vis dar negalėjo patikėti, kad tai tiesa.

– Mes tave paimsime. Nesirūpink. Velnias, šiandien čia karšta, o kaip ten pas jus? Vis dar žiema?

Jis mirktelėjo ir nusišluostė nuo kaktos prakaitą atbula ranka.

– Ne, atrodo, kad ir čia ateina pavasaris, – pasakė Mia ir metė žvilgsnį pro langą.

Silpna saulė siuntė švelnius spindulius į beveik tuščią svetainę. Balandis. Osle pavasaris. Trylika laipsnių. Gili tamsa, gaubusi sostinę visą žiemą, galiausiai pradingo, bet, žinoma, tai nepalyginama su tuo, kas laukė.

Mergelių salos.

– Čia vasara trunka visus metus, – nusišypsojo Viktoras Vikas ir dar kartą gurkstelėjo gėrimo. – Labai džiaugiuosi, kad taip sutarėm, Mia. Bus puiku tave vėl pamatyti. Paskambinsi man prieš įlipdama į lėktuvą? Kad žinočiau, jog tu jau pakeliui?

– Žinoma, – linktelėjo Mia. – Manau, kad būsiu Šv. Tomo saloje apytiksliai pirmą valandą, antradienį.

– Taip, gali būti, rytinis skrydis iš Niujorko, – linktelėjo Viktoras. – Pranešiu, jei turėsime prisišvartuoti kur nors kitur, *ok?*

– Skamba gerai.

– Laukia nesibaigianti vasara, – nusišypsojo Viktoras, paskutinį kartą kilstelėjo gėrimą, spustelėjo mygtuką ir pradingo.

Mia Kriuger uždarė ekraną ir pajuto, kaip kūne pasklido šiluma. Šeši mėnesiai jachtoje.

Kodėl ji apie tai nepagalvojo anksčiau?

Tėtis virtuvėje, namuose Asgardstrande, palinkęs virš laivų žurnalo, kurį prenumeruodavo.

– Pažiūrėk čia, Mia, *J Class Endeavour*. Ar esi mačiusi ką nors gražesnio?

Aštuoneri metai. Akimirka, kurią ji galėjo papūti viena su juo.

Dvynė sesuo Sigrida kažkur išbėgusi savo reikalais. Baletas. Choras. Jojimas. Jos buvo tokios skirtingos. Sigrida visada aktyvi. Ji kur kas ramesnė. Ne taip mėgstanti rodytis. Dvi mergaitės, gimusios vienu metu ir amžiams surištos viena su kita, bet vis dėlto tokios skirtingos.

Tu būk Snieguolė, o aš būsiu Auksaplaukė, gerai?

Sigrida, kodėl aš visada turiu būti Snieguolė?

Todėl, kad tavo plaukai tamsūs, o mano šviesūs, argi nesupranti?

Ne. Aš kvaila.

Kvaila? Daugiau taip nesakyk. Tu pati protingiausia iš visų, ką pažįstu, Mia.

Mia Kriuger uždarė kompiuterį ir vėl pasidėjo kavos puodelį ant grindų.

Daugiau nebereikia apie tai galvoti.

Dabar viskas jau baigta.

Ji lipniaja juosta užklijavo kartoninės dėžės dangtį ir susirado žymeklį.

Šiek tiek mąstė, kur reikėtų ką užrašyti, bet viską išsprendė paprastai.

Nuotraukos.

Mia pakėlė dėžę nuo grindų, nunešė ją į mažąjį miegamąjį ir pastatė šalia kitų dėžių. Prisiminimai. Galiausiai ji atrado jėgų visas jas peržiūrėti ir pabaigti viską, kas atrodė taip sunku. Paskutinė dėžė buvo pati blogiausia. Ypač sunku buvo vartyti vieną albumą. *Mios albumą*. Tą, kurį jai padarė mama. Jos pačios, kai ji dar buvo kūdikis vaikiškame vežimėlyje, nuotrauka pirmame lape, bent kartą nufotografuota viena, o tada iš eilės: *Mios ir Sigridos antrasis gimtadienis. Sigrida ir Mia šokiuose. Tėtis nupirko naują automobilį!* Visa jos vaikystė Asgardstrande dokumentuota taip, kaip tai galėjo būti padaryta tik devintojo dešimtmečio nuotraukų albume. Pablukę, spalvingi prisiminimai, keliantys nenumaldomą norą nubėgti į vonios kambarį, atsisukti tablečių dėžutės dangtelį ir užsimiršti, bet, savaime suprantama, ji to nepadarė.

Ten dabar tuščia.

Tablečių nebėra.

Tuščia visose spintelėse.

Nebėra buteliukų.

Prieš keturis mėnesius, kai žiema viduje buvo dar atšiauresnė nei ta, kuri už lango. Alkoholis ir tabletės. Nuolatinis noras užsimiršti, dėl pasaulio, kuriame jai taip sunku gyventi.

Prieš dešimt metų jie surado jos dvyne seserį Sigridą negyvą nuo heroino perdozavimo purvinaime Tojeno rūsyje. Nepakėlę sielvarto tėvai nuėjo paskui ją, mirė.

Prieš metus ji pardavė savo butą Osle, nusipirko namą Triondelago pakrantėje ir nusprendė prisidėti prie jų.

Nusižudyti.

Ateik, Mia, ateik.

Dvynė sesuo Sigrida, balta suknele, bėganti gelsvais javų laukais, kviečianti ją hipnotizuojančiame sapne.

Viešpatie, kokia ji buvo kvaila.

Jai vis dar buvo gėda.

Mia paskutinį kartą metė žvilgsnį į kartonines dėžes, uždare duris ir grįžo į svetainę.

Naujas gyvenimas.

Šeši mėnesiai jachtoje.

Ji nusišypsojo pati sau, pastatė tuščią kavos puodelį ant virtuvės stalviršio ir jau ketino eiti į vonią išsimaudyti po dušu, bet pasigirdo skambutis į duris. Ji išėjo į prieškambarį ir pro durų akutę pamatė pažįstamą veidą. Kaimynas Aleksandras, jaunas vaikinąs, dvidešimties ar daugiau, kartu su šviesiaplauke mergina, kuri galėjo būti jo sesuo.

Ar negalvojai išnuomoti savo buto?

Kol būsi išvykusi?

Jai dabar šiek tiek sunkus laikotarpis...

Mia Kriuger svarstė butą parduoti, užbaigti su šiuo miestu, bet ji visada turėjo šią silpnybę. Padėti tiems, kurie papuolė į bėdą. Jos visada buvo gana skirtingos, Sigrida ir ji. Sigrida tvirtesnė, o Mia visada veikdavo pagal aplinkybes, kartais ji jausdavosi beveik

perregima. Policija. Žinoma, ji turėjo tapti kuo nors kitu. Kartais skausmas ją beveik sugniuždydavo. Tiesą sakant, ji buvo nusprendusi studijuoti literatūrą. Nuo pat mažumės ji nardė fantazijų pasaulyje, kuris buvo jos erdvė, be jokių išorinio pasaulio įspūdžių. Ji netgi pamėgino, įstojo Blinderne, nuėjo į keletą paskaitų, bet galiausiai nepasirodė per egzaminą. Viskas atrodė taip nenaudinga. Skaityti knygas, kai tuo tarpu Sigrida gyvena gatvėje, švirksčiasi užkaboriuose, ne, ji turėjo daryti kažką konkretnio. Taigi ji beveik atsitiktinai nunešė dokumentus į aukštąją policijos mokyklą, ir dėl kažkokios keistos priežasties jai sekėsi labai gerai. Lyg ji būtų tam sutverta. Munkas pasikvietė ją į Žmogžudysčių skyrių dar jai nebaigus studijų. Jai ten patiko nuo pat pradžių. Tokie gabūs ir protingi žmonės. Jausmas, kad prisidedi. Būti skydu nuo visos tos bjaurasties. Bet tai buvo dvipusis skydas. Labai stiprus, bet kartu trapus.

Būtent tai ir daro tave tokią ypatingą, Mia.

Būtent todėl tu geriausia, ką turiu.

Pastaruosius dešimt metų Holgeris Munkas jai buvo beveik kaip tėvas, ir ji liks amžinai jam dėkinga, bet dabar jau laikas.

Tuščias lapas.

Šeši laisvi mėnesiai.

Atidarydama duris ir įleisdama jaunuolius vidun, ji jautė, kaip jos kūną vėl užlieja sproginėjantis džiaugsmas.